

ΕΛΛΗΝΕΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

ΤΟΥ Κ. ΧΡΗΣΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗ

ΠΩΣ ΔΕΝ ΕΓΙΝΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ

ΙΜΟΥΝ δέν είμασθε όχι τό χρονιά παδί καὶ ἔπαιζα τὴν Κυριακήν, τὸ ἀπόγευμα μὲν τὸ συνωμήλικον μωρὸν τὸ Γιάννην ποὺ παραπονούσιαζανε τούτην καὶ τὸ Μήριο ποὺ περιγελώσαμε Μάρη, ὅπας ἔνας διαβάτης ἔφερε τὴν εἰδίκην αὐτὸν γιατὶ ποὺ ήσθε δὲ λεσπότης στὸ Ράρκο.

Πολλές φορές ἀκούγα νὰ γίνεται λόγος γιὰ τὸ λεσπότη, διὰ κάνει πατάδες, διὰ ἔπαιζε δὲ λεσπότης αὐτὸς, διὰ ἔπειτα δὲ λεσπότης τῆς ἔπειτα, διὰ πρόσταξε δὲ λεσπότης αὐτὸς τὸ χωρό μας ἥταν μαρζό—καιμάτιο δεκαρά στίσια χωρούσκια—δὲ λεσπότης δέν περνῶντες ποτὲ ἀπὸ μᾶς, διὰν ἔπαιζε τὴν περιοδείαν τοῦ χωρού.

Χωρίς διος νὰ τὸν ίδω, τὸν ἐφανταζόμενον ἔνιν παλὲν ἡγρήλον ἄνθρωπο, μὲ φυσιοτάτην, μὲ κόπια ποιωρήνα, μὲ φέον κοκκινοποιωμένο, παπατανάκιο, μὲ χρονὸν ἀρματικοῦ, μὲ ἵπτρημαντο ἀναστηματικοῦ.

Στὸ ίδιον στιγμὴν είχεν ἔθει στὸ Ράρκο, μὰ δῆμα πακράντελτὸν τὸ χωρό μας, ἔπαιζε τι ποτάμια εἶνε δὲ λεσπότης;

— Πάμε...

— Πάμε...

Καὶ στὴ στιγμὴ δρόμο! Σὲ μὰ ὥρα εἴμαστε στὸ ξένο χωρό. Ρωτάμε:

— Πούνα κονεμένος δὲ λεσπότης;

Καὶ μᾶς εἴτεν:

— Στοῦρο.

“Ο κύριος ήταν οὐρωγενεύειος μας γύριος καὶ τράβηξα μὲ θάρρος στὸ κάπι του, ἔχοντας ξωτίου μου ποὺ δέν φύλων καὶ συγκιριανούς.” Άμα μὲ τίδες δὲ κύριος—Στίρος, ποὺ βρίσκονταν ἔπειτα τὶ στιγμὴν αὐλόνυρα καὶ ἔδινε στὸν ἔνα καὶ στὸν ἄλλο διαταγῆς γιὰ τὴν ἐπομένα τοῦ λεσπότη, νόμισεν δὲτ ἐρχόμοντα μαζὲν μὲ τὸν πατέρα μου.

— Καλῶς δημάτε! μοῦ εἴτε. Ήσην πατέρας σου;

— Ηρθεὶς μοναχός μου... τοῦ εἴτε καὶ ἔδειξα τοὺς δύο μου φύλων.

Χωρίς τὸν πατέρα σου; μοῦ εἴτε. “Α! Έψαμε πολὺ ἄσχημα!” Αν σὲ γρηγόρη διατέρες σου καὶ δέν σ’ εἴρει, φαντάζεσαι τὶ στενοχώρια θὰ τραβηξῆ;

— Νά! τοῦ εἴτε μὲ θάρρος. “Ηρθαμε νά ιδούμε τὸ λεσπότη καὶ θὰ γνωστούμε πόσω στὸ Σούνι. Πρὸν βασιλέψην δὲ τὸν Ηλίος μὲν εἴμασθε ἔκει...

— Α, δῆλα καὶ δῆλα, μοῦ εἴτε, ἀλλ’ αὐτὸς δὲν μὲ γίνη... Απόησε θὰ μὲνίνης ἔδο! Εσεῖς οἱ δύο (εἴτε στοὺς συντρόφους μου) γνωστοὶ γοηγόρα στὸ χωρό σας καὶ πέπτε στὸν πατέρα του καὶ τὴ μάνα του, διὰ δὲ Χρήστος θάνατού ἀπόμε στοι μου, νὰ μείνουν ησυχοι καὶ αὔριο θὰ τὸν τελείω μὲ συντροφιά...

Οι φύλων μου, χωρὶς νὰ ιδούν καὶ τὸ λεσπότη, τρόπηξαν τρέχοντας τὸν κατηφόρο γιὰ τὸ Σούνι καὶ σὲ μὰ στιγμὴν ἔγιναν ἄφαντοι ἀπὸ μπροστά μας.

Σὲ λίγο ήρθε καὶ ὁ γιαδὸς τοῦ κύριο—Στίρον ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ, φροτουμένος ἐξαλληλωτικὰ βιβλία, ‘Ο γιαδὸς τοῦ κύριο—Στίρον, Τριανταφύλλος λεγόμενος, μεγαλείπερος τέσσερα—πέντε χρόνια ἀπὸ μένα, ήταν φραμπανένος σ’ ὅταν τὸ χωρό μας ὡς γραμματισμένο πατέρι. Πολλοί, μάλιστα, ἔλεγαν δὲτ ἔφερε πλειότερα γράμματα καὶ ἀπὸ τοὺς πατέρες, καὶ ὅλοι τὸν ἔλεγαν ‘Αναγνώστη.

‘Αναγνώστης ἔπειτα τὴν ἐποχὴ στὸν τόπο μας ἦταν μεγάλω πρόδημος. Ξεπερέτενε τὸν πατέρα στὸν ἐπάλιον πατέρι καὶ ἔπειτα στὸν τόπον τὸ «Αστούλε, ἀμούλιτε», ποὺ μὲν φανόντων δὲτ ἤταν σαράντα μέρες δρόμῳ μασών, τόσο ποὺ δὲν ἔγινε ποτὲ νὰ ἐπιχειρήσω νὰ τὸ μάθω ἀπέξω. Διάβαζε τὰ γράμματα δῶν τὸν ξενιτεμένον (ή γυναῖκας πῶςχων ἄντρες στὸν ξενιτειά λέγονται ξενιτεμένες) γνωπαῖς ποὺ λαβαναντα ἀπὸ τοὺς ἄντρες τους ἢ τὰ πατέρα τους, ἔγραψε τὶς ἀπαντήσεις τους καὶ ἔξηγούσας διαταγῆς ποὺ λάβανε τὸ χωρό ἀπὸ τὸν πατέρα τοῦ Γιαννίνου.

“Ολος ὁ κόσμος μιλούστε γιὰ τὸν Τριανταφύλλο τοῦ πατέρου—Σπύρον ώς σπάνιο πατέρι, ἀλλὰ ἔγω δὲν τὸν χάνεται, γιατὶ δὲν ἔχεια δια τὸ ηὔρεσε αὐτὸς. Έγὼ ήμουν στὸ Χτονίου μάζαν μὲν τοῦτο τὸ Ψαλτήριον ἀπέξω, εἶχε μάθει τὸν Ἀπόστολο, τὸ Μηνιαῖον, τὸ Τουράδι, τὸ Πεντηκοστάρι, τὸ Φωλάγιον, τὸ Εὐχολόγιον καὶ ἄλλα πολλά, καὶ εἶχε ἔνα χρόνο ποὺ ἔποιζε μάζαν τὸν Σπύρον μὲν τοῦ Φωτούστηρα, μὴν ὑπάρχουσαν τὰ γράμματα νὰ μάθῃ.

Κ’ διαν είδα νάρχεται σοιαρδής—σοιαρδής, μὲ τὰ ἐκτιληρωτικά βίβλια φροτουμένος, μοὺ γάλακτος ἡ παραδί, τοῦ δέν ήμουν καὶ ἔγω γραμματισμένος σίγα αὐτὸν, γιὰ νὰ λειψῃ μελι γιὰ πάντα νὰ φροντίδα τὸν γραμμάτων ἀπὸ πάνω μου, καὶ λογαριάζει ποὺ κόπτει ποὺ τοῦ περιφέρεια μου γιὰ νὰ μάθω τόσα καὶ τόσα βίβλια ποὺ αὐτόρεια παραπάνω. Άντες διος μιλάς μὲν τείλε, μὲ κατασθόμειος καὶ μὲ γόντης ἀν παρουσιάστηρα στὸν λεσπότη, μὲν σταγανός ποὺ έπειτα τοῦ ηὔρειεν εἶπε:

— Ελα μαζὸν μου, νὰ νὲ παρουσιάσω. “Άμα μὲ παρουσιάσω, νὰ τοῦ κάμης μια μετάνοια καὶ νὰ τοῦ φιλήσης τὸ χέρι...

— Πιατάς εἰν δὲ λεσπότης νὰ τοῦ φιλήσης τὸ χέρι; — Πιατάς εἰν δὲ λεσπότης ποὺ τοῦ πατέρας πατάδεις! Αὐτὸς εἶνα πατάδεις, αὐτὸς ἀν θέλει τοὺς ξεπαταδούντει καὶ ποὺς ξουπίζει τὰ γένεα!

Μ’ αιτά τὰ λόγια τοῦ Τριανταφύλλου, ὁ λεσπότης ἔγινε στὴ φαντασία μου πλειόν πριόν, πλειόν χοντρός, τ’ ἀρμάτη τοῦ πλειόν μεγάλα καὶ πλειόν λαπτερά καὶ τὸ κόπτειν αὐτὸν παραβοτακισμένο φέσι τοῦ καὶ τὰ τελαπέναια παραπομάται τοῦ μὲ τὶς μεταξοτές τους φροντίσει πλειόν κόπτειν.

Περιάσμε τὴν αὐτὴ καὶ ἀνεβάντες τὴν σκάλα γιὰ νὰ μπούμε μέσ’ στὸ σπίτι ὅπου βροσκόταν ὁ λεσπότης. Ή καρδιά μου πήγανε στίταξ, τίταξ, κι τίταξ, κι ἔγινε νὰ μεγάλη ἔπειτα στιγμή, ποὺ θὰ παρουσιάζουμε μπροστά στὸ λεσπότη, νὰ ἔταν πλειόν μαχριά, γιατὶ αἰσθανόμουν τὸν ἔαντο μου ἀπρόσταστον γιὰ νὰ τὸν κατέβει τοῦ πατέρα τοῦ πατέρας πατάδεις στέκονταν δρόμοι μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα. Ο Τριανταφύλλος ἀπόθεσε τὰ βίβλια κάποιαν κι ἔπειτε καταγής μπροστά σ’ ἔπειτα τὸν ἀγρόν στοῦ μου πατέρα, τόκανε μὲν μετάνοια καὶ τοῦ φιλήσης τὸ χέρι.

‘Ανεβήσαμε τὶς σκάλες, περάσμε τὴν πρεβάτα καὶ πιήσαμε στὸ δοχεῖτο. Μά ἀντί γιὰ λεσπότη ποὺ καρτερούνται νὰ ίδω, είδα ἔναν ἄγνωστο πατάδη, καθισμένο σταυροφόδιο ἀπάνω στὸν καναπέ, καὶ μὲ τὸ δεξερὸν τοῦ χέρι ἔπαιξε μαζρύν καὶ χοντρότερον κομποτούρι, ἐνώ περισσοὶ προεστοί τοῦ χωροῦ μὲν ὅτι πατάδεις στέκονταν δρόμοι μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα. Ο Τριανταφύλλος ἀπόθεσε τὰ βίβλια κάποιαν κι ἔπειτε καταγής μπροστά σ’ ἔπειτα τὸν ἀγρόν στοῦ μου πατέρα, τόκανε μὲν μετάνοια καὶ τοῦ φιλήσης τὸ χέρι.

‘Εγὼ τάχασα. Δέν ηὔρεια ποὺ βοιοσύνων. Δὲν μπορούσα νὰ εξηγήσω τὶ λογής πατᾶς ηταν ἔπειτα ποὺ ἔπαιξε τὸ κομποτόλιγό κι ἔπειτε στέκονταν δρόμοι μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα. Ο Τριανταφύλλος μὲν τοῦ πατέρα τοῦ δοχεῖτο.

— Κάνε μετάνοια καὶ φιλήσης τὸ χέρι τοῦ λεσπότη! μοῦ εἴτε ὁ Τριανταφύλλος, μὲ τρόπο, κρυφά, βλέποντάς με νὰ στέκωμαι σὰν ξαποθεμένος.

— Αὐτὸς εἰν ὁ λεσπότης; τοῦ είπα μ’ ἀπορία.

— Αὐτὸς εἰν, μοῦ εἴτε συγανά καὶ μὲ κάποιο φόδο. Π. Ηγάπων γάρηγρα μπροστά του.

“Εσκανη, έκανα μὲ μετάνοια, τοῦ φιλησα τὸ χέρι καὶ γιόρδα σα πρόδημος τοῦ πατέρου. Ο λεσπότης οδέσε φάτησε γιὰ τὸ δυτελέστιον. Αισθάνθησε τὴν διωλία του μὲ τοὺς πατάδεις καὶ τοὺς προκοπίτους τοῦ χωροῦ. Αισθάνθησε τὸν διωλία του μὲ τοὺς πατάδεις καὶ τοὺς προκοπίτους τοῦ χωροῦ. Βγήκα έξοι στὴν πρεβάτα νὰ ἀνατονή. Μὲ πήρε ὁ Τριανταφύλλος ἀπό τον πατάδη γιὰ νὰ ίδη τὸ θέλω.

— Θέλως τίτοτε; μοῦ εἴτε.

— Θέλως νὰ κλαίω, νὰ κλαίω τὴν φραία εἰκόνα τοῦ λεβέντη μου πατέρα, ποὺ είπα μὲ τὸ πλεύτον.

— Κύριες ζητεῖς τὸν πατέρα, ποὺ είπα μὲ τὴν παθική μου φαντασία στὴν

